

הפעם אודה את ה'

יעקב מעשים שרמטה לאה באחותה - נתן דעתו לגורשה, וכיון שפקודה הקב"ה בבניים, אמר: לאמן של אלו אני מגרש?! וזה טעם "וירא ה'", כי חמל עליה שלא יעזנה:

6. רשות הירש בראשית פרק כט
 מתוך השמות שהיא נתנה לבניה אנחנו למדים, היאך כל בן נוסף שילדה לבעה, הפך גם את לבו לאהבתה. תקופה: "ראה ה' בענין", עד כה הייתה העדפת רחל גלויה לכל עין! דבר זה תוקנו עם לידת ראובן, אך עדין היה נשמע לאזנה של לאה. מתוך עימות דיבورو היא הרגישה, שטרם רכשה את כל האבותו, על כן קראה את שם השני: שמעון. עם לידת השילישי כבר ניטשטש ההבדל כולם, והרי היא מביאה את בטחונה, כי מעתה יהיו בינוים יחסית אישות טהוריהם וככנים: "יולה איש אלוי"... לפיכך קרא שמו לוי, יעקב ולא לאה. אילו יצא הדבר מפה, היה בו ממשום יהירוט! עתה, שיצא מפיו, הייתה כאן הودאה מרניינה את הלב. לפיכך, משנולד הרביעי, שוב לא ראתה בו התקומות בלבד בודך לאהבת בעלה, שכן זו כבר ניתנה לה כולה. עתה היא שמחה בשמחת בנה, וכאמס מאושרת היא קוראת על עצמה: "הפעם אודה את ה'" על מתנתו בלבד, על כן קראה שמו יהודה.

7. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ז עמוד ב
 ואמר רבבי יוחנן ממשום רב שמעון בן יוחי: מיום שברא הקב"ה את עולמו, לא היה אדם שהודה לקב"ה עד שבאותה לאה והודתו, שנאמר: "הפעם אודה את ה'".

8. רשותי בראשית פרק כט
 (לה) הפעם אודה - שנטلتני יותר מחלוקת, מעתה יש לי להודות:

9.aben עזרא בראשית פרק כט
 (לה) הפעם אודה את ד' - כתעם הפעם הזאת, אחר שיש לי ארבעה בניים, אודה השם כי לא אחמוד להיות לי עוד, כאמור: אודה את השם שנית לי כל זה ויספיק לי, על כן עמדה מלדת:

10. פסקי תשיבות אורח חיים סימן רל
 א. בעניין נונן הודה לשעבר (ומיד) מתפלל על העתיד - סע' א', ש"ע: 'אלא יתפלל אדם על העתיד לבוא וייתן הודה על שעbery' וכו', ובשלון חז"ל (ברכות נ"ד א) 'ונונן הודה על העבר וצועק על העתיד'. ומכאן אמרו צדיקים שכשאדם נונן הודה להשיות על העבר צריך תיכף על העתיד, ואם לאו חיו עוללה הטובה להיפסק, ורמז לדבר מצינו בלאה אמנו שאמרה בעת לידת יהודה: "הפעם אודה את ה'", וככתוב בתורה: "וთעמדו מלדת", לפי שהיתה חסר הבקשה על העתיד. וע"ז אנו אומרים וכופלים בתפילה (מודים דרבנן): "על שהחיתינו וקיימתנו, כן תחינו ותקיימנו" וכו', וכן (בזמירות ליל שב"ק): "מודה אני לפניך על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתך" וכו'.

11. משך חכמה בראשית פרק כט
 (לה) הפעם אודה את ה' - ע"פ דרך המדרש, יתכן כי על שלוש הרגשות - ראייה, שמיעה, מישוש - אין שום

1. בראשית פרק כט
 (ל) ויבא גם אל רחל ויאחוב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות: (לא) וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עכבה: (לב) ותהר לאה ותפלד בון ותקרא שמו ראוון כי אמרה כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי: (לא) ופחר עוד ותפלד בון ותאמר כי שמעה ה' כי שנואה אנסי ויתנו לו גם את זה ותקרא שמו שמעו: (לד) ותהר עוד ותפלד בון ותאמר עתה הפעם יולה אישי אליו כי ילדי לו שלשה בנים על בון קרא שמו לוי: (לה) ותהר עוד ותפלד בון ותאמר הפעם אודה את ה' על בון קרא שמו יהודה ותעמד מלדת:

2. אור החיים בראשית פרק כט
 (ל) ויבא גם אל רחל - טעם אומרו "גס" ב' פעמים, ואולי שיכoon לרבות שבא בתוספת קביעות עצלה, והוא אומר ז"ל (ב"ר פ' צ"ח) שהיתה מטהו בקביעות אצל רחל, ולזה אמר "ויבא גם אל רחל". ואומרו "ויאחוב גם את רחל", פירוש בלבד לתוספת האמור עוד הוסיף לה שאהבה יותר מלאה. ותמצא כי כפי הטבע ההתמדה תמעית האהבה, וכך שאמր הכתוב (משל כי): "פָּנִים יְשַׁבְּעַד וְשָׁנָאֵךְ", וההרחקה תוליד התאווה, והוא סוד (שם) "מים גנובים ימתקו", ולזה רמז הכתוב באומרו "ויבא גם אל רחל" בתוספת קביעות, ואעפ"כ גם אהב אותה ולא תמעטה אהבה מצד זה, הגם שהיתה מתמיד אצל ולא אצל לאה.

3. יד דוד לרבי יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל
 ויש להבין מה שבחר הוא זה בספר הכתוב על יעקב אבינו ע"ה בחיר האבות שאחיב את רחל יותר מלאה? אלא הגיד הכתוב צדקתו של יעקב, שאע"פ שמסר סימנים לרחל, והיא עמדה ומסרה אותם לאה, והיה מקום שייהיה ליעקב תרעומת על רחל מחמת זאת שעשי' בן רימוחו, הנה לא זו שלא נטר לרחל תרעומת, אלא אף זו, אשר "ויאחוב את רחל מלאה", מלחמת שידעה לאה הסימנים, הוסיף יעקב אהבה לרחל, שראה בכך צניעותה ומעשיה הטובים, שלא קנאה באחותה אלא אמרה אין אראה בבושתה, ועל זה הייתה אהבתו לרחל...

4. רז"ק בראשית פרק כט
 (לא) וירא ה' כי שנואה לאה - לא היה יעקב שונא אותה, אבל היה אוהב אותה, אלא לפי שהיתה אהוב את רחל יותר מלאה קרא לאה שנואה... ולפי שהיתה עלובה בענייה שלא הייתה אהובה כאחותה, ראה ה' בעניה ויפתח את רחמה. ובאמרו "ויפתח", מלמד שהיתה עקרה והי'فتح רחמה, ורחל נשארה עקרה כמו שהיה:

5. רמב"ן בראשית פרשת ויצא פרק כט
 (לא) כי שנואה לאה - הנה לאה רמתה באחותה גם ביעקב, כי אם נאמר שנגה כבוד באביה שאחז בה והכינסה אליו ואל תמר בו, היה לה להגדיד או לرمוז כי היא לאה, אף כי הייתה מתנכרת כל הלילה, ולפיכך לא הכירה עד שראה אותה בוקר, ולכך שנאה יעקב. והאלים יודע כי להנsha אל הצדיק עשתה כן ורחם עלייה. וכך אמרו בבראשית הרבה (ע"ב): 'כיוון שראה

גיטין' צ"ל, שהחילוק בין שבך להודאה, שבך הוא על שאדם משבח גבורותיו ופעולתו טובתו שעשה בעולם, אבל אם האדם היה סבור בדבר זה לרעתו ואחר' ראה שמצוּה נצחה לו טוביה, אז שיק' לשון הودאה.... וזוהי כוונת חז"ל, דודאי גם האבות נתנו שבך ותפילה לה', אבל לא מצאנו שנטנו הודאה על דבר שסבירו שהוא רעה ונחפץ לטובה, אולם לא הייתה שנוואה וסבירה שזאת היא לרעתה, וכשראתה שעל ידי זה שהייתה שנוואה נצחה שיצאו ממנה רוב שבטים והיתה לטובה, אמרה: "הפעם אודה את ה'", שטעתי וסבירתי שהיא רעה, וזוהי כוונתם 'עד שבאתה לאה והודאות'.

15. בני יששכר מאמרי חדש בסלו מאמר ה

ח)... ומהרائي להבין מהו הרבota של לשון הודאה שהמציאה לאה? והוא, דנהן לשון הודאה בלשון הקודש הוא על תוספת טובה יתרה על הבטחה, או יותר מן העולה על הדעת והמחשבה. והנה לאה לפי מה שעלה על דעתה שלא יגיע לחלוקת רק ג' בנים, והנה בלבדה בין הרביעי הנה הוא תוספת טובה, המציאה לשון הודאה להודאות להשי' בלשון הזה על תוספת טובות. והנה המועדר הזה ימי חנוכה ניתקנו להודאות ולהלל, דנהן הס תוספת וטובה יתרה על הבטחה והעולה על הדעת, דנהן האור הגנוו' ש심יש ל'יו שעות בששת ימי בראשית גנוו' הקב"ה לצדיקים לעתיד לבא (חגיגה יב א), היינו אחר הגלות נגנות מלך משיחנו בהשתלים גלותא בתראהدادום...

והנה לזה האור אנו מחכים ומצפים. והנה תוספת טובה עשה הש"י עם עמו עוד בהיותם בגלות יוו שרצו לבטל מהם תורה אור, התנוסס הש"י עמהם בಗלוות אליהם אור ניסי, הוא מהארות והtanצצות אור הגנוו' בתורה, כאשר אמר רב הקדוש מהר"ב מקארעץ צוק'יל, שעל כן תקנו ליזכרו ל'ו נרות בוגד השעות שישמש האור במעשה בראשית (ירושלמי ברכות פ"ח ה'ה), והנה הוא תוספת טובה יתרה על הבטחה לעתיד, האור הזה ניתקן לדורות ברוח הקודש אשר בימים ההם בזמן הזה עוד כל מי גלוינו הארץ וזה אנחנו נהנים מהtanצצות האור להאריך עינינו בתורתו ולהשיב את נפשינו בגלות הארץ עד אשר יקווים: "ויאמר אלהים יhi אור" - זה אורו של מלך המשיח כמו שאמרו רוז'יל וילקו"ש ישעה צ"ט), וכיון שהאור הניסי הזה הוא תוספת טובה על כן ניתנו הימים להודאות ולהלל, כי הודאה היא על תוספת טובה שהמציאה לאה אמן בילדת יהודאה על התוספת טובה כמו שכתבתה.

16. ישראל קדושים לר' צדוק הכהן מלבליין

ז) וקיבלו שבעל דבר וענין, במקום שמלה זו נזכר פעם ראשונה בתורה, שם הוא שורש העניין.

17. ספרנו בראשית פרק כט

(לה) על כן קראה שמו יהודאה - שיש בזה השם אותיות השם הנכבד, ועם זה לשון הודאה.

18. מרן הרב קוק זצ"ל אורות התchia פסקה מט

אורו של ממש יבקש את הנזקאות של הטוב הגמור, שבחנינה בכל, ותפלा הארץ אורה ושםה, הטעויות ממשי שמים תמיד. ואז תפוא מהפרקה שטוב להודאות לד' על הרעה פמו על הטוב גם ברוחניות מיסוד החדיש של לאה, שאמרה בלאת יהודאה: "הפעם אודה את ד'", "וكل הקרבנות בטילים חוץ מקרבעו תודעה", "באו שעריו בתודעה".

ברכה, לא על מראה נאה ולא על קול נעים, רק על הרגשת הריח ילייף מ"כ הנשמה תħallil יה" - דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו (מן). لكن בראובן שומרה על ראייה, ומשמעות על שמיעה, ולוי על שימוש - אין ברכה. רק ביהודה שכתוב: "ויהריכו ביראת ה'" כתוב הודייה.

12. אוצר הפרשה לרבי מיכאל פרץ שליט"א

ונראה לומר שלאה סבלה מהרגשה שאינה אהובה, ובבן הראשון קראה לו ראובן "כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישיש", כלומר היא מרגישה חסרונו במצבה. והבן השני "כי שמע ה' כי שנואה אנכי", שוב פעם מרגישה את הריחוק מבעה. בפעם שלישית "הפעם ילהו אישי אליו", היא מרגישה תלות בבעלה ומזכה לקרבה ממנו. ואילו ביהודה הפסיקה לאה את הדרך הזאת, אינה מתייחסת לבעל אלא רק הודאה לה'. כרגע היא הבינה שבמקום להרגישה להיפך - לשם זה להודאות לה' בהרגישה טוביה. זה מה שאומרת הגמara שהודאה הזאת הייתה מיוחדת.

13. רבינו משה שיק זצ"ל

כתב בגמרה: 'מיום שברא הקב"ה את עולם, לא היה אדם שהודאה לקב"ה עד שבאתה לאה והודאות, שנאמר: "הפעם אודה את ה'"'. והוא פלאה, וכי האבות לא הודיעו לה' על הניסים שעשה להם?! ונראה כי הנה כל איש ישראל מתאותה תמיד לעבודת ה', יתברך, מפני שיש לו נשמה שהיא חלק אלקינו ממעל, ומתקבל עליו תמיד לעבוד לקב"ה בשלמות, אבל מצד החומר שבו שוכח תמיד ונשוך תמיד אחר יצרו. ומה עשה שלא ישכח? עשה לו סימנים... וכן האיש המכיר הטובה באמות, לא די במתה תודאה על הטוב פעם אחת, אך תמיד הטובה חרotta על לבו. ועל כן מציינו האבות קראו שמות למקוםות אשר ה' עשה עליהם, למען יזכיר תמיד הטוב אשר ה' עשה עליהם, למען גם דור אחרון יזכיר בשמות ויודו לה' על הטוב, כמו שהוא עליינו: 'ברוך שעשה ניסים לאבותינו'.

וע"כ הצדקת לאה הייתה גם כן עשויה לה סימנים שלא תשכח מזכות ה', דהיינו להודאות לה' תמיד על טובתו, וכך בא לה בן רבעי ונטלה יותר על חלקה, ורצתה שלא תשכח להודאות לה' על הטוב שהטיב עמה הקב"ה, אמרה ב עצמה: אמרה כל החסדים האלה די לי אם אודה את ה' אך הפעם: הלא ראוי לי להודאות ולהלל לשם יתברך בליך פסק! "על כן קראה שמו יהודאה", כדי שייהיה לה לזכירת אהבה יתרה לה', ומתמיד בהעולה על פיה שם בנה, יהיו נגד עיניה גמולות וטובות של הקב"ה, ותתעורר להודאות לפניו על חסדייו המרובים. זהה שאמרה לאה: "הפעם אודה את ה'" בלשון שאלת, וכי די לי רק בפעם אחת להודאות לה'... צריכה אני להתميد בתהילה ולהודאות לקב"ה בכל עת, "על כן קראה שמו יהודאה" המורה על התודה תמיד. וזה כוונת הגמara: 'מיום שברא הקב"ה את עולם, לא היה אדם שהודאה לקב"ה על מה שעבר לשוט וצר לנו, עד שבאת לאה' והודאות תמיד לה', שעשתה סימון.

14. דברי גאנזים בשם רבינו צבי הירש הלר זצ"ל

במסכת ברכות: לא היה אדם שהודאה לקב"ה עד שבאתה לאה והודאות, שנאמר: "הפעם אודה את ה'"... ותמה, וכי אדם נח אברחים יצחק ויעקב שתיקנו כל התפילות לא הודי לה'?! וראיתי בשם הגאון טיב